

Innst. 194 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument 8:20 S (2010–2011)

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Trældal, Christian Tybring-Gjedde, Per Roar Bredvold og Harald T. Nesvik, om å beskatte inntekt fra skogsforvaltning som kapitalinntekt

Til Stortinget

Sammendrag

I Dokument 8:20 S (2010–2011) ble følgende forslag fremmet 21. oktober 2010:

«Stortinget ber regjeringen endre skatteloven slik at inntekter fra skogbruk og skogsforvaltning igjen blir å anse som kapitalinntekt, med skattesats på 28 pst. fra inntektsåret 2011.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse og begrunnelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Thomas Breen, Gunvor Eldegard, Kjell Børre Hansen, Irene Johansen, Gerd Janne Kristoffersen, Torfinn Opheim og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, fung. leder Ulf Leirstein, Jørund Rytman, Kenneth Svendsen og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Gunnar Gundersen, Arve Kambe og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Kristelig Folkeparti,

Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til at finansministeren har avgitt uttalelse om forslaget i brev av 26. november 2010 til finanskomiteen. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at systemet med delingsmodellen som var før skattereformen 2004–2006, var urettferdig fordi man i praksis skattet samme type inntekt ulikt. Dette fordi mange enkelt kunne tilpasse seg systemet. Dette bidro til at man fikk svekket den reelle omfordelingen i skattesystemet, og man mistet også skatteinntekter som følge av dette systemet. Når man i skattereformen erstattet delingsmodellen med en skjermingsmetode, har man fått et system som likebehandler samme type inntekt for alle. Hovedformålet med skattereformen var å lage et system som skulle skatlegge personer med lik inntekt likt, og således er det en naturlig konsekvens at skattytere som hadde særlige gunstige vilkår før reformen, opplever at reformen gir en innstramning.

Flertallet mener også at det ikke vil være samfunnsmessig gunstig å klassifisere skogeierne som passive kapitalforvaltere uten næringsmessig tilknytning. Skogbruk innebærer for de fleste eiendommers vedkommende en klar næringsutøvelse med et veldefinert driftsansvar etter skogbrukslovgivningen. Å unnta personlige skogbruksinntekter fra de ordinære skattesatser som gjelder for næringsdrivende, ved en kunstig klassifisering av inntektene som passiv kapitalavkastning utenfor næring, vil være meget svakt begrunnet og høyst påfallende. Dette gjelder både for løpende, mer eller mindre regelmessige driftsinntekter, og for salgsgevinster i markedet. Selv om både avvirkning og foryngelse i stor grad settes bort til innleide entreprenører, har skogeieren et driftsansvar

på samme måte som i andre bransjer der eieren overlater driften til innleide tjenesteytere. En del skogeiere nedlegger dessuten prisverdig en viss egen arbeidsinnsats på eiendommen sin, slik at noe av driftsoverskuddet heller er arbeidsavkastning enn kapitalavkastning i næringen.

Flertallet viser videre til at man i løpet av våren skal ha en evaluering av skattereformen i sin helhet og at det der blir foretatt en vurdering av effektene i skattereformen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg at flertallet mener det ikke vil være samfunnsmessig gunstig å klassifisere skogeierne som passive kapitalforvaltere uten næringsmessig tilknytning. Disse medlemmer merker seg i lys av dette at regjeringen isteden foreslo å kjøpe skogområdene under selskapene Borregaard Skoger AS, Borregaard Vafos AS og Børresen AS gjennom Statskog SF for skattebetalernes penger til en pris av 1,725 mrd. kroner. Beløpet er sannsynligvis meget høyt, og begrunnelsen for summen er dårlig begrunnet, noe både Fremskrittspartiet og Høyre påpeker i sine merknader i Innst. 153 S (2010–2011) behandlet i næringskomiteen.

Disse medlemmer mener det hadde vært en langt bedre løsning å utforme fornuftige skatteregler som ikke gjør at utenlandsk kapital favoriseres når norske skogeieendommer legges ut for salg. Disse medlemmer viser for øvrig til sine ytterligere merknader i Innst. 153 S (2010–2011), samt begrunnelsen i representantforslaget i Dokument 8:20 S (2010–2011).

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre skatteloven slik at inntekter fra skogbruk og skogsforvaltning igjen blir å anse som kapitalinntekt, med skattesats på 28 pst., fra inntektsåret 2011.»

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er viktig at det skilles mellom inntekter fra salg av virke og inntekter fra arbeidsoperasjoner. Forslagsstillerne viser til prosessene rundt salget av Orklas eiendommer, og at dette viste at det var grunnlag til bekymring for uheldig virkning av endring av skattemodellen. Disse medlemmer antar at det siktes til at gevinstbeskatning ved salg av eiendom gjorde det umulig for grupper av norske skogeiere å slå seg sammen, kjøpe eiendommene og siden selge dem bit for bit for å styrke eksisterende eiendommer. Lave bokførte verdier og beskatning av gevinst ved salg av landbrukseiendom ga skogeierkonsortier et handicap i forhold til utenlandske selskap som ville kjøpe aksjene og beholde eiendommene i aksjesel-

skapet. Forslaget fanger ikke opp denne problemstillingen, ei heller gevinstbeskatningens negative effekt på utvikling av eiendomsstruktur.

Disse medlemmer viser til at tilveksten i norske skoger er om lag 25 millioner m³ hvert år, av dette avvirkes ca. 6,5 til 8,5 millioner m³ tømmer. Disse medlemmer mener avvirkningen kan og bør økes vesentlig. Dette har potensial til en betydelig verdiskaping i distriktene.

Disse medlemmer viser til Klimakur 2020, som sier:

«Skogeier gjennomfører tiltak i skogen sin ut fra de rammebetingelsene som til en hver tid er gjeldene, på samme tid som han vurderer avsetningsmulighetene i markedet. Viljen til å investere i langsiktige skogtiltak avspeiler skogeiers framtidstro på skogbruket. Beslutningen om avvirkningsnivå beror med andre ord på mange faktorer, der de viktigste kan sies å være økonomiske variable som krav til avkastning på kapital (rentekrav), driftskostnader og tømmerpris. Andre faktorer som styrer skogeiers adferd er eiendoms karakteristika, skogeiers generelle økonomi med fordeling av inntekt fra eiendom og annen lønnsinntekt, alder, bakgrunn og kompetanse. En gjeninnføring av 28 prosent skatt på næringsinntekt fra skog for alle eiergrupper vil kunne stimulere til økt avvirkning i skogen.»

Disse medlemmer mener at avvirkningen bør økes, og vil påpeke at skatteregimet er viktig for hvor lønnsomt det er å utvikle og høste av skogeieendommer. I dette bildet må hensynet til skattesystemet veies opp mot skogbrukets rolle som primærleverandør av råstoff til en viktig, komplett verdiskapingskjede som leverer i et internasjonalt marked. Økt aktivitet i primærleddet vil kunne skape store ringvirkninger og sårt trengte nye arbeidsplasser i store deler av Distrikts-Norge. Disse medlemmer mener det er naturlig at disse spørsmålene vurderes helhetlig i forbindelse med evalueringen av skattereformen og utarbeidelse av landbruksmeldingen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med evalueringen av skattereformen og utarbeidelse av landbruksmeldingen vurdere konsekvensene av å endre skatteloven slik at skogsinntekt og gevinst på salg av skogseiendom beskattes som kapitalinntekt, og eventuelt fremme forslag i tråd med dette.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen endre skatteloven slik at inntekter fra skogbruk og skogsforvaltning igjen

blir å anse som kapitalinntekt, med skattesats på 28 pst., fra inntektsåret 2011.

Forslag fra Høyre:*Forslag 2*

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med evalueringen av skattereformen og utarbeidelse av landbruksmeldingen vurdere konsekvensene av å endre skatteloven slik at skogsinntekt og gevinst på salg av skogseiendom beskattes som kapitalinntekt, og eventuelt fremme forslag i tråd med dette.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:*Forslag 3*

Dokument 8:20 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Trældal,

Christian Tybring-Gjedde, Per Roar Bredvold og Harald T. Nesvik, om å beskatte inntekt fra skogsforvaltning som kapitalinntekt – vedlegges protokollen.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til representantforslaget og til merknadene, og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:20 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Trældal, Christian Tybring-Gjedde, Per Roar Bredvold og Harald T. Nesvik, om å beskatte inntekt fra skogsforvaltning som kapitalinntekt – vedtas ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 3. februar 2011

Ulf Leirstein
fung. leder

Thomas Breen
ordfører

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 26. november 2010

Representantforslag 8:20 S (2010-2011) fra stortingsrepresentantene Torgeir Trældal, Christian Tybring-Gjedde, Per Roar Bredvold og Harald T. Nesvik

Jeg viser til brev fra finanskomiteen av 15. november 2011, der det bes om en uttalelse om det ovennevnte forslaget (dokument nr. 8:20 S (2010–2011)) som går ut på å beskatte inntekt fra skogbruk og skogsforvaltningen som kapitalinntekt.

Før skattereformen 2004-2006 var det store forskjeller i skattleggingen av kapitalinntekter og arbeidsinntekter. Den ulike skattleggingen gjorde det nødvendig å dele inntekten til blant annet selvstendig næringsdrivende i en kapitalavkastningsdel og en arbeidsavkastningsdel (delingsmodellen). Det viste seg imidlertid at delingsmodellen ikke fungerte som tilsiktet, først og fremst fordi den var enkel å omgå, men også fordi den var svært liberal i fastsettelsen av kapitalavkastningsdelen. Skattytere kunne omgå delingsmodellen ved å arbeide mindre enn 300 timer i virksomheten (aktivitetskravet). Resultatet var et urettferdig system hvor samme type inntekt ble skattlagt ulikt. Dette svekket den reelle omfordelingen i skattesystemet, og bidro dessuten til mindre skatteinntekter.

Ved skattereformen 2004-2006 ble delingsmodellen erstattet med en skjermingsmetode, som går ut på at den risikofrie avkastningen på investert kapital skal skjermes for ekstra beskatning. Mange personlige skogeiere som ikke tidligere var omfattet av delingsmodellen som følge av aktivitetskravet, det vil si at de jobbet mindre enn 300 timer i virksomheten, har nå fått beregnet en personinntekt. I tillegg innebærer skjermingsmetoden at kapitalgevinster (for eksempel ved salg av skog) blir skattlagt som personinntekt i den grad gevinsten overstiger skjermingsfradraget. Det skal imidlertid ikke beregnes personinntekt av gevinst ved realisasjon av tomt fra skogbruk dersom gevinsten ikke overstiger 150 000 kroner i inntektsåret, jf. skatteloven § 12–11 fjerde ledd. Videre kan næringsgevinster, herunder gevinster ved realisasjon av ikke-avskrivbar eiendom, føres på gevinst- og tapskonto. Netto positiv saldo på gevinst- og tapskonto ved inntektsårets utgang skal inntektsføres med minst 20 pst., mens negativ saldo på slik konto kan fradragføres med inntil 20 pst.

Det ble ved skattereformen også innført en skjermingsmetode for aksjonærer og deltakere (aksjonærmodellen og deltakermodellen), som langt på vei sik-

rer en likebehandling av aksjonærer, deltakere og personlig næringsdrivende. Likebehandlingen mellom disse beskatningsmodellene er også et vesentlig hensyn bak behandlingen av kapitalgevinster og –tap ved beregningen av personinntekt for enkeltpersonforetak. Til sammenligning medfører for eksempel aksjeselskapet modellen at realiserede kapitalgevinster i aksjeselskap blir skattlagt med en marginalsatt på 48 pst.

At skattereglene for skogbruksnæringen før innføringen av skjermingsmetoden var gunstige, kan ikke være et godt argument for at de bør gjeninnføres. Når målet med en reform er å skattlegge personer med lik inntekt likt, er det en tilsiktet effekt at enkelte som har vært særlig lempelig skattlagt sammenlignet med andre, får en viss skjerpelse. I tillegg må den skjerpede skattleggingen som skjermingsmetoden isolert sett har medført for skogbruksnæringen, ses i lys av at skogbruksnæringen har en rekke skattemessige fordeler. De viktigste er trygdeavgift med mellomomsats, gjennomsnittsligning, skogfondsordning, direkte utgiftsføring av veianlegg, og gevinstskattefritak ved salg innen familien med 25 pst. åsetesavslag etter 10 års eiertid.

Skogbruk innebærer for de fleste eiendommers vedkommende en klar næringsutøvelse med et veldefinert driftsansvar etter skogbrukslovgivningen. Å unnta personlige skogbruksinntekter fra de ordinære skattesatser som gjelder for næringsdrivende, ved en kunstig klassifisering av inntektene som passiv kapitalavkastning utenfor næring, vil være meget svakt begrunnet og høyst påfallende. Dette gjelder både for løpende, mer eller mindre regelmessige driftsinntekter, og for salgsgevinster i markedet. Selv om både avvirkning og foryngelse i stor grad settes bort til innleide entreprenører, har skogeieren et driftsansvar på samme måte som i andre bransjer der eieren overlater driften til innleide tjenesteytere. En del skogeiere nedlegger dessuten en viss egen arbeidsinnsats på eiendommen sin, slik at noe av driftsoverskuddet heller er arbeidsavkastning enn kapitalavkastning i næringen. Jeg tror heller ikke at skogeierne selv er tjent med å bli klassifisert i samfunnet som passive kapitalforvaltere uten næringsmessig tilknytning.

På denne bakgrunn mener jeg det ikke bør vedtas å lempe beskatningen av skogbruksnæringen ytterligere ved å omdefinere den til passiv kapitalforvaltning utenfor næring.